

30 de novembre del 2011

Estadística de distribució personal de la renda i de risc a la pobresa 2010

El risc a la pobresa afecta el 19,9% de la població catalana l'any 2010

El col·lectiu més vulnerable és el de persones menors de 16 anys

L'any 2010 el risc a la pobresa afecta el 19,9% de la població de Catalunya, segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Per al conjunt d'Espanya la taxa de pobresa es va situar en el 20,7% segons l'INE i, les darreres estimacions de l'Eurostat situen la taxa de pobresa a la UE27 en el 16,4%.

Per mesurar el risc a la pobresa a la qual està exposada la població catalana, l'Idescat estableix un llindar d'ingressos anuals sota el qual una llar o una persona entra en l'àmbit d'aquest risc. En el cas de Catalunya, aquest llindar és de 8.719 euros nets anuals per persona, el qual situa el risc a la pobresa en un 19,9% de la població l'any 2010, 1,5 punts més que l'any anterior.

A Catalunya, el risc a la pobresa té més incidència entre les dones (21,3%) que entre els homes (18,5%). Pel que fa a la distribució per edats, el col·lectiu més vulnerable és el de persones menors de 16 anys, amb una taxa de risc a la pobresa del 23,7%, pràcticament la mateixa que l'any 2009 (23,4%). La població major de 65 anys ha reduït el seu risc a la pobresa en 3,7 punts i se situa en el 21,4%, mentre que la de 16 a 64 anys l'ha incrementat 3 punts i se situa en el 18,6%.

L'anàlisi de la composició de les llars mostra que hi ha tres tipus de llars que superen la mitjana catalana de risc a la pobresa. Les més vulnerables són les monoparentals amb una taxa del 46,6%, seguides de les llars unipersonals (28,1%) i les formades per dos adults amb fills dependents (21,3%).

Altres variables demogràfiques que incideixen en el risc a la pobresa són l'estat civil, el nivell de formació, la nacionalitat o la seva relació amb l'activitat. Així, els grups més desfavorits o amb elevades taxes de risc a la pobresa són la població de nacionalitat estrangera (32,2%), els aturats (30,3%), la població amb un nivell d'instrucció primari o inferior (26,3%) i les persones vídues (25,6%).

La intervenció de les administracions públiques en el risc a la pobresa es fa palesa si es comparen les taxes de risc abans i després de transferències socials. La taxa de risc a la pobresa abans de tot tipus de transferència social és del 41,6% i passa al 26,9%, després de comptabilitzar les pensions de vellesa i supervivència, i al 19,9% quan es comptabilitzen totes les transferències socials.

El 61,8% de les llars catalanes van rebre almenys un tipus de prestació social l'any 2009,¹ xifra que suposa un 8% més de llars que l'any anterior. Concretament, les llars que van rebre prestacions per vellesa i supervivència (entre les quals s'inclouen les prestacions per jubilació) van representar el 35,3% del total, les que van rebre prestacions per atur van representar el 17,1% i les que van rebre altres tipus de subsidis o prestacions van ser el 22,9% del total de llars.

L'any 2009 els ingressos mitjans nets anuals de les llars catalanes van ser de 27.834 euros, un 0,8% menys que l'any anterior i els ingressos mitjans per persona van ser de 10.605 euros, un 1,5% menys. La disminució de la renda de les llars ha provocat, per una banda, l'augment del nombre de llars amb ingressos inferiors als 19.000 euros (l'any 2009 representen el 38% del total de llars, mentre que el 2008 representaven el 35%) i, la disminució del nombre de llars que ingressen rendes netes superiors a 19.000 euros (62% l'any 2009 mentre que el 2008 representaven el 65% del total de llars).

<http://www.idescat.cat/premsa/>

Nota metodològica

L'Idescat presenta una ampliació de resultats de l'**Enquesta de condicions de vida** realitzada per l'INE l'any 2010. Aquesta és una operació estadística de caràcter anual i harmonitzada en l'àmbit europeu, que té com a objectiu disposar d'informació estadística sobre la distribució de la renda, les condicions de vida i l'exclusió social. Pel que fa als resultats, malgrat que la referència és l'any 2010, els ingressos i les prestacions socials es recullen amb referència a l'any 2009.

Per tal de mesurar el risc a la pobresa a la qual està exposada la població d'un territori, cal establir un llindar de renda anual neta equivalent sota el qual una persona entra en l'àmbit d'aquest risc. En el cas de Catalunya, aquest risc pot ser considerat des d'un llindar que considera la distribució de la renda d'Espanya (7.818 euros nets anuals per persona segons l'INE), que situaria la taxa de pobresa de Catalunya en un 15,3%, o bé des d'un llindar en què es considera exclusivament la distribució de la renda de Catalunya (8.719 euros nets anuals per persona segons l'Idescat), el qual situa el risc a la pobresa de la població en un 19,9%.

¹ Malgrat que la referència temporal de l'enquesta és l'any 2010, els ingressos i les prestacions socials es recullen amb referència a l'any natural anterior, és a dir l'any 2009.

Per analitzar el risc a la pobresa i la distribució de la renda s'empren les escales d'equivalència, ja que les necessitats d'una llar varien segons el nombre de persones que hi conviuen. Les escales d'equivalència són una mesura d'ajustament que converteix el nombre de membres residents a la llar en nombre d'unitats de consum. Per exemple, per a una llar unipersonal, el llindar de risc a la pobresa s'estableix en 8.719 euros, mentre que per a una llar amb dos adults i dos infants menors de 14 anys, el llindar passa a ser de 18.309 euros.

Fills dependents: persones menors de 18 anys i persones entre 18 i 24 anys que viuen almenys amb un dels pares i que són econòmicament inactives.

Ingressos nets de la llar: ingressos nets percebuts durant l'any anterior de referència de l'enquesta pels membres de la llar. Aquests ingressos es componen dels ingressos del treball per compte d'altri, beneficis/pèrdues del treball per compte propi, prestacions socials, rendes de capital i de propietat, transferències rebudes i pagades a altres llars, ingressos percebuts per menors, el resultat de les declaracions d'IRPF i per l'impost sobre el patrimoni i les rendes procedents d'esquemes privats de pensions no relacionats amb el treball. No inclou components no monetaris, llevat del cotxe d'empresa.

Risc a la pobresa (o pobresa relativa): Es considera que una persona és pobra quan està en situació de desavantatge respecte al nivell de vida mitjà de la societat objecte d'estudi. L'objectiu primari és establir un llindar d'ingressos que depèn de la distribució dels ingressos per unitat de consum de les persones. Aquest llindar s'anomena llindar de risc a la pobresa i es fixa com el 60% de la mediana dels ingressos. La mediana és el valor que, ordenant tots els individus de menor a major ingrés, deixa una meitat d'aquests per sota d'aquest valor i l'altra meitat per sobre.

En els resultats presentats es fa servir el llindar per a Catalunya. Una persona amb uns ingressos anuals per unitat de consum inferiors a aquest llindar es considera que està en risc a la pobresa.

Taxa de risc a la pobresa: percentatge de persones que estan per sota del llindar de pobresa.

Taula 1. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2010-2009

Persones per sexe i edat

	<i>Taxa</i>	
	2010	2009
Sexe		
Home	18,5	16,7
Dona	21,3	20,0
Edat		
Menys de 16 anys	23,7	23,4
De 16 a 64 anys	18,6	15,6
65 anys i més	21,4	25,1
16 anys i més	19,1	17,5
Total	19,9	18,4

Font: Idescat.

Taula 2. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2010-2009

Persones per composició de la llar

	<i>Taxa</i>	
	2010	2009
Sense fills dependents*		
Unipersonal	28,1	28,7
Dos adults sense fills dependents	14,5	17,0
Altres llars sense fills dependents	19,7	9,2
Amb fills dependents		
Un adult amb un o més fills dependents	46,6	40,9
Dos adults amb un o més fills dependents	21,3	21,7
Altres llars amb fills dependents	18,2	15,3
Total	19,9	18,4

Font: Idescat.

* Fill dependent: menors de 18 anys i persones entre 18 i 24 anys que viuen almenys amb un dels pares i que són econòmicament inactives.

Taula 3. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2010-2009

Persones de 16 i més anys

	<i>Taxa</i>	
	2010	2009
Estat civil		
Solter/a	19,1	14,6
Casat/ada	18,7	17,2
Viudo/a	25,6	28,3
Separat/ada o Divorciat/ada	19,7	23,1
Nivell de formació		
Educació primària o inferior	26,3	27,2
Educació secundària 1r cicle	22,0	17,7
Educació secundària 2n cicle	19,2	14,0
Educació superior	10,1	9,2
Nacionalitat		
Espanyola	18,1	15,8
Resta del món	32,2	38,9
Relació amb l'activitat		
Actiu/va	16,3	14,0
Ocupat/ada	13,7	12,0
Aturat/ada	30,3	27,9
Inactiu/va	23,9	22,5
Jubilat/ada	17,4	19,1
Altres situacions d'inactivitat	28,9	25,0
Total	19,1	17,5

Font: Idescat.

Taula 4. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2010

Persones per edat

	<i>Taxa</i>		
	Abans de totes les transferències	Després de pensions, abans d'altres transferències	Després de totes les transferències
Total			
Menys de 16 anys	32,5	31,4	23,7
De 16 a 64 anys	32,8	26,3	18,6
65 anys i més	86,1	25,0	21,4
Total	41,6	26,9	19,9

Font: Idescat.

Taula 5. Llars segons tipus de prestacions socials que reben. Catalunya. 2009-2008

	Total de llars (milers)	Tipus de prestacions				
		Llars que reben prestacions (milers)	Llars que reben prestacions (%)	Reben prestacions per vellesa i supervivèn cia (%)	Reben prestacions per atur (%)	Reben altres subsidis o prestacions (%)
2009	2 755,7	1 704	61,8	35,3	17,1	22,9
2008	2 779,2	1 577,3	56,8	35,1	12,5	16,9

Font: Idescat.

Taula 6. Renda mitjana neta anual per llar, per persona i per unitat de consum
 Catalunya 2009. Característiques de la llar. Composició de la llar

	<i>Euros</i>		
	Renda mitjana neta anual		
	per llar	per persona	per unitat de consum
Sense fills dependents*			
Unipersonal	14 696	14 696	14 696
Dos adults sense fills dependents	25 498	12 749	16 999
Altres llars sense fills dependents	35 732	10 791	16 572
Amb fills dependents			
Un adult amb un o més fills dependents	20 067	7 856	12 177
Dos adults amb un o més fills dependents	33 231	9 158	16 001
Altres llars amb fills dependents	36 452	8 389	14 151
Total	27 834	10 605	16 001

Font: Idescat.

* Fill dependent: menors de 18 anys i persones entre 18 i 24 anys que viuen almenys amb un dels pares i que són econòmicament inactives.

Taula 7. Llars per trams d'ingressos nets anuals de la llar. Catalunya. 2009-2008

	2 009		2 008	
	<i>Milers de llars</i>	%	<i>Milers de llars</i>	%
Ingressos anuals de la llar				
Fins a 9.000 euros	286,3	10,4	276,5	10,0
De 9.001 a 14.000 euros	327,8	11,9	286,7	10,3
De 14.001 a 19.000 euros	421,1	15,3	396	14,2
De 19.001 a 25.000 euros	404,9	14,7	409,7	14,7
De 25.001 a 35.000 euros	512	18,6	580,8	20,9
De 35.001 euros i més	803,6	29,2	829,5	29,8
No consta
Total	2755,7	100	2779,2	100

Font: Idescat.